PREPOZIȚIA ÎN ARGOUL ROMÂNESC

Ionela Matilda BREAZU
Doctorand, Facultatea de Litere, Universitatea din Craiova
mady_breazu@yahoo.com

Abstract

The present paper is based on a short list of the most frequent prepositional occurrences within the slang of the Romanian language.

The research focuses on the role of the preposition within these types of lexical groups, taking into account both the topic of the preposition as part of that group (the preposition may be in initial, medial or final position within the Romanian slang) and the meaning of the whole structure, starting from the changes given by the prepositional component. Thus, we can notice that in many cases the preposition is responsible for the meaning of the lexical group it belongs to: on one hand, the presence or the absence of the preposition changes the meaning of certain lexical groups (the most representative example is that of the prepositional verbs with different meaning compared to the situation when they occur without a preposition) and, on the other hand, the substitution of a preposition by another preposition causes semantic changes in the case of those slang structures.

Although the occurrence of the preposition within the slang is a briefly discussed subject in the literature on this topic, the present article seeks to highlight the important role performed by the preposition within this linguistic domain, both structurally and semantically, by the diversity of occurrences, by the variety of word order and by the semantical extensions or deviations it causes.

Key Words: preposition, slang, Romanian language

I. Preliminarii

Lucrarea de față are ca scop stabilirea rolului pe care prepoziția îl îndeplinește în calitate de component al unor construcții argotice românești, aspect mai puțin abordat în literatura de specialitate. Cercetarea se bazează pe realizarea și analiza unui inventar de structuri argotice utilizate în limba română, având ca surse principale următoarele dicționare: *Dicționar de*

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

argou al limbii române (DALR), *Dicționar de argou și expresii familiare ale limbii române* (DAEF) și www.123urban.ro.

Vom avea în vedere următoarele repere: topica prepoziției în construcțiile argotice, numărul de ocurențe prepoziționale din cadrul îmbinărilor respective, varietatea de posibilități combinatorii, modificările ori devierile semantice date de prezența sau absența prepoziției, precum și de substituția prepozițiilor în anumite structuri. Menționăm că, în unele situații, exemplele reprezentative pentru categoria din care fac parte vor fi însoțite de câteva contexte lingvistice în care apar, cu scopul de a reliefa prezența lor în uzul limbii române și sensul cu care sunt întrebuințate.

II. Precizări teoretice

Prepoziția este o clasă lexico-gramaticală, recunoscută în special pentru rolul de conector îndeplinit la nivel intrapropozițional, unde stabilește raporturi de dependență între un termen subordonat și regentul său. În cazul prepoziției, accentul cade mai ales pe aspectele de ordin sintactic sau formal, cele semantice fiind mai dificil de prezentat. Cu toate că prepozițiile sunt considerate cu sens vag sau lipsite de semnificație proprie, există situații în care sensul unitar al unor grupări lexicale se modifică în funcție de prezența sau de absența componentului prepozițional ori în funcție de înlocuirea cu o altă prepoziție.

Argoul se identifică, în opinia Adrianei Stoichițoiu-Ichim, „fie cu limbajul popular, fie cu cel familiar, fie cu amândouă“ (Stoichițoiu-Ichim 2001: 121) în situația în care se optează pentru accepțiunea largă a termenului, caz care include și jargonul. Această idee e preluată din *Stilistica limbii române*, lucrare în care Iorgu Iordan subliniază imposibilitatea disocierii între „cuvintele propriu-zis argotice și cele familiare sau populare“ (Iordan 1975: 311). În definirea argoului, Iorgu Iordan include „1) limbajul răufăcătorilor, cerșetorilor și al altor categorii similare de oameni […]; 2) ceea ce se mai cheamă și jargon, adică vorbirea specială a unor grupuri sociale determinate, precum soldați, lucrători, studenți, artiști, școlari; 3) tot ce intră în limba cultă din graiul popular și se caracterizează prin naturalețe, grosolănie, vulgaritate etc.“ (Stoichițoiu-Ichim 2001: 121). Menționăm că în cercetarea de față, vom aborda argoul în sens larg, după modelul întâlnit în lucrările amintite.

III. Aspecte de ordin formal privind ocurențele prepoziționale din argoul românesc

III. 1. În funcție de **numărul de prepoziții** care fac parte din alcătuirea îmbinărilor lexicale argotice putem identifica:

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

- structuri argotice care conțin o prepoziție: *a da buzunări la burți* „*expr.* (*intl.*) a lovi cu cuțitul în burtă“; *a vorbi la asuceală, la caterincă, la ciorănie, la derută, la mișto, la șme, la șmecherie, la uşcheală* „*expr*. (*intl.*) a lua peste picior; a vorbi argotic“; *la derută* „în mod neserios, în mod voit confuz“, *pe bune* „serios, fără glumă“ (www.123urban.ro), *pe neve* „*expr*. 1. pe nevăzute, discret. 2. în mod ilegal/ ilicit/ necinstit“ (DALR) ș.a.
- structuri argotice cu două componente prepoziționale: *a lăsa cu burta la gură* „*expr.* (*d. bărbați*) a lăsa (*o femeie*) gravidă“, *din lac în puț* „din rău în mai rău“, *a fi pe mână cu* (*cineva*) „a fi în legătură cu cineva“ (DALR) etc.

O categorie specială este reprezentată de construcțiile argotice cu structură complexă, bazată pe repetarea aceleiași prepoziții: *doi la metru, trei la chil* „persoană scundă și slabă“; *fără cap și fără coadă*; *fără cap, fără picioare* „fără noimă“; *jargoane de popă de țară* „povestiri sau întâmplări știute“; *pe sub mână, pe sub tejghea* „pe ascuns“ (DALR) etc.

Repetarea unei prepoziții se întâlnește în argoul românesc și în structuri rimate de tipul *de chichi, de michi, de trei lei ridichi*; *de chichi, de-un leu ridichi, de-un leu bomboane și de restul mentosane* „de-aia, pentru că așa vreau eu“ (DALR) ș.a.

III. 2. Analizând structurile lexicale din argoul limbii române după criteriul formal, observăm existența a numeroase posibilități combinatorii. Ca element al unor grupări lexicale argotice, prepoziția se încadrează în diferite tipare sintactice, având **topică variată**:

- în poziție inițială în alcătuirea unor sintagme sau expresii:

- prepoziția *cu*: *cu autopingeaua* „pe jos, folosind propriile picioare ca mijloc de locomoție“, *cu schepsis* „a da curs unui lucru bine gândit în prealabil“ (www.123urban.ro) ș.a.
- prepoziția *de*: *de comă* „extraordinar, nemaipomenit“ (DEX), *de comitet* „cumsecade, de treabă, pe care te poți bizui“, *de corazon* „de dragoste“, *de gașcă* „sociabil, de treabă“ (DALR), *de toată praștia* „de proastă calitate, penibil, jenant, ordinar, de cacao, fără efect, fără valoare“ (www.123urban.ro) etc.
- prepoziția *din*: *din dragoste* „dubă care transportă deținuții între instanțele de judecată și penitenciar“ (www.123urban.ro) ș.a.
- prepoziția *după*: *după ochiometru/ ochioscop* „aproximativ“ (DALR) ș.a.
- prepoziția *fără*: *fără mișto* „de-adevăratelea, serios, sincer“, *fără o doagă* „nebun, smintit, anormal“ (DALR), *fără șto* „serios, fără glumă, pe bune“ (www.123urban.ro) etc.

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

- prepoziția *în*: *în bani* „cu o situație financiară bună, în posesia unei sume de bani“, *în urzici* „nicăieri, aiurea“ (DALR) ș.a.
- prepoziția *la*: *la mișto* „ironic“ (DALR), *la mustață* „la limită, pe lângă, în imediata apropiere, despre îndeplinirea/ ratarea/ posibilitatea întâmplării unei acțiuni la un interval minimal“ (www.123urban.ro) etc.
- prepoziția *pe*: *pe bune* „serios, fără glumă“, *pe invers* „homosexual“ (www.123urban.ro), *pe neve* „1. pe nevăzute, discret; 2. în mod ilegal/ ilicit/ necinstit“ (DALR) ș.a.
- prepoziția *sub*: *sub aripa cuiva* „sub protecția cuiva“, *sub papuc* „(iron. – d. bărbați) condus (de o femeie), care ascultă (de o femeie)“ (DALR) ș.a.

- în poziție mediană în anumite tipuri de construcții argotice:

- locuțiuni și expresii verbale: *a avea la mână (pe cineva)* „a deține informații compromițătoare despre cineva“, *a nu avea la stomac* (*pe cineva)* „a nu simpatiza pe cineva“ (DALR), pentru care putem adăuga varianta *a nu avea la inimă (pe cineva)*, structură argotică folosită cu același sens; *a lăsa cu burta la gură* „*expr.* (*d. bărbați*) a lăsa (*o femeie*) gravidă“ (DALR) ș.a.
- sintagme nominale: *Epoca de Aur* „(iron.) anii 1980-1989 ai dictaturii comuniste în România, marcați de cea mai drastică scădere a nivelului de trai“ (DALR), *gabor fără buletin* „polițist sub acoperire“ (www.123urban.ro), *lapte de cuc* „raritate, lucru foarte greu de obținut“, *șmecher cu legitimație* „infractor recunoscut“, *Venus din Milosu* „femeie de moravuri ușoare“ (DALR) etc.
- sintagme tautologice: *bani de bani*, *ban pe ban*, *băiat de băiat*, *boss de boss*, *chef de chef, marfă de marfă* ș.a.

- în poziție finală în cazul anumitor tipuri de structuri argotice:

1. Verbe prepoziționale

Un exemplu reprezentativ este *a i se acri cu/ de* (ceva/ cineva) „a se plictisi, a se sătura de (ceva/ cineva)“. Utilizând motorul de căutare *Google*, am constatat că verbul menționat apare în uz cu o frecvență foarte mare însoțit de prepoziția *de*, cu toate că în dicționare este menționată și varianta *cu*.

Am observat, de asemenea, că foarte multe verbe argotice se grupează cu un pronume personal și cu un pronume reflexiv sau cu un clitic pronominal cu valoare neutră. Un alt exemplu frecvent în uz este *a (nu) le avea cu/ la* „a (nu) se pricepe la ceva“. La fel ca în situația precedentă verbul își manifestă preferința pentru una dintre cele două prepoziții, forma cea mai utilizată fiind *a (nu) le avea cu*.

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

2. Locuțiuni și expresii verbale prepoziționale: *a avea boală pe (ceva/ cineva)* „1. a invidia (pe cineva), a pizmui (pe cineva). 2. a avea resentimente (față de cineva)“. (Volceanov 2007, 30); *a (nu) avea față de ceva* „a (nu) fi competent într-un anumit domeniu“ și *a (nu) avea față de cineva* „a (nu) fi partenerul potrivit pentru cineva“, *a face mișto de (cineva)* (DALR) etc.

III. 3. Tipare structurale ale construcțiilor argotice cu prepoziții

- prepoziție + substantiv la numărul singular: *de comă* „formidabil, extraordinar“, *de comitet* „cumsecade, de treabă, pe care te poți bizui“, *de corazon* „de dragoste“, *sub papuc* „(iron. – d. bărbați) condus (de o femeie), care ascultă (de o femeie)“ (DALR) etc.
- prepoziție + substantiv la numărul plural: *în bani* „cu o situație financiară bună, în posesia unei sume de bani“, *în urzici* „nicăieri, aiurea“ (DALR) etc.
- substantiv + prepoziție + substantiv: *mumie cu coviltir* „persoană care poartă pălărie“, *pardesiu/ palton de scânduri* „sicriu“, *pasăre de noapte* „prostituată“ (DAEF) etc.
- prepoziție + substantiv + prepoziție + substantiv: *cu burta la gură* „însărcinată“ (DALR) etc.
- substantiv + prepoziție + substantiv + prepoziție + substantiv: *jargoane de popă de țară* „povestiri sau întâmplări știute“ (DALR) etc.
- verb + prepoziție + substantiv: *a da la gioale* „(în fotbal) a faulta, a lovi picioarele adversarului“ (DALR), *a umple de borș* „a bate“ (DAEF) etc.
- verb + substantiv + prepoziție + substantiv: *a face nod de cravată* „a bate“ (DAEF) etc.
- verb + prepoziție + substantiv + prepoziție + substantiv: *a băga în fabrica de pumni* „a bate“ (DAEF) etc.
- verb + prepoziție + onomatopee: *a umbla cu hau-hau* „a denunța, a trăda“ (DALR) etc.
- verb + pronume reflexiv + prepoziție + onomatopee: *du-te-n zbanț* „du-te dracului“ (DALR) ș.a.
- verb + clitic pronominal cu valoare neutră + prepoziție + substantiv: *a o da în bară* „a comite o greșeală, a face o gafă“, *a o lua în barbă/ bâză* „1. a fi bătut, a fi învins; 2. a da de necaz, a avea neplăceri; a suferi o decepție“ (DAEF), *a o lua pe ulei* „a bea, a se îmbăta“ (DALR) ș.a.
- verb + clitic pronominal cu valoare neutră + prepoziție + substantiv + prepoziție: *a o da în tango cu (cineva)* „a minți, a păcăli (pe cineva)“ (DAEF) ș.a.

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

- adjectiv + prepoziție + substantiv: *naşpa cu spume* „foarte rău“ (DAEF), *şmecher cu legitimaţie* „infractor recunoscut“ (DALR) etc.
- prepoziție + adjectiv: *pe bune* „serios, fără glumă“ (www.123urban.ro) ș.a.
- prepoziție + adjectiv + substantiv: *de toată praştia* „de proastă calitate, penibil, jenant, ordinar, de cacao, fără efect, fără valoare“ (www.123urban.ro) ș.a.

IV. Aspecte semantice date de ocurențele prepoziționale în cadrul structurilor argotice românești

În foarte multe contexte lingvistice prepoziția este responsabilă pentru sensul grupării din care face parte, idee valabilă și în cazul structurilor argotice.

IV. 1. Din punct de vedere semantic, în argoul limbii române se remarcă, în primul rând, diferențele de sens date de prezența sau absența elementului prepozițional din cadrul aceleiași îmbinări lexicale.

Cel mai evident exemplu este cel al verbelor argotice care, atunci când sunt construite prepozițional, au alt sens față de situația în care apar fără prepoziție: *a lega* „I. v.t. a aresta, a închide; II. v. r. (numai la pers. III-a sg. și pl.) a se confirma“ și *a se lega de* (*cineva*) „1. a acosta (pe cineva); 2. a se atașa (de cineva), a ține la cineva“ (DALR).

O altă situație poate fi exemplificată cu ajutorul îmbinării lexicale *a da gol* folosită în limba română cu sensul de „a marca un gol“. Ocurența prepoziției *de* în structura menționată schimbă nu doar forma acesteia, *a da de gol*, ci determină și o deviere semantică a grupării, semnificația ulterioară fiind „a deconspira“.

Prezența prepoziției *de* în structura *a da dracu'* „a drăcui“ schimbă sensul acestei combinații lexicale: *a da de dracu'* are semnificația „a se afla în primejdie“.

IV. 2. Substituția unei prepoziții cu o altă prepoziție determină variații semantice în cazul construcției respective.

Un exemplu reprezentativ este dat de construcțiile argotice *a da în gât* și *a da pe gât*. Observăm că, deși elementul prepozițional cu rol de conector leagă, în ambele situații, verbul *a da* de substantivul *gât*, sensul grupărilor respective este diferit, schimbarea prepoziției fiind responsabilă pentru modificările semantice. Astfel, prima construcție, *a da în gât*, apare în uz cu sensul de „a pârî, a deconspira“, iar cea de-a doua, *a da pe gât*, este întrebuințată cu sensul de „a bea“. Se remarcă faptul că amândouă structurile sunt tranzitive, cu observația că în timp ce

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

construcția *a da în gât* cere un complement direct animat: *a da în gât pe cineva*, îmbinarea *a da pe gât* este urmată de un complement direct inanimat: *a da pe gât ceva (o băutură)*.

Un alt argument care atestă faptul că în anumite situații elementul prepozițional este responsabil pentru semnificația întregii grupări poate fi dat de expresiile *băgător de seamă* și *băgător în seamă*. În timp ce prima construcție, *băgător de seamă*, are sensul de „persoană a cărei participare la o acțiune este inutilă, persoană care asistă la o acțiune fără a se implica“ (DALR), cea de-a doua structură, *băgător în seamă*, este echivalentă, în opinia lui George Volceanov, cu *barabanci* „informator, denunțător“. Așadar, explicațiile oferite de autorul *Dicționarului de argou al limbii române* demonstrează semnificațiile diferite cu care cele două construcții argotice apar în uz.

Un alt exemplu frecvent în uz este reprezentat de perechea de verbe prepoziționale *a se ține de (ceva/ cineva)* „a se sprijini de (ceva/ cineva)“ și *a se ține cu (cineva)* folosit în argou cu sensul de „a avea o relație cu cineva“. Se observă că și în acest caz schimbarea prepoziției determină modificări semantice la nivelul grupului din care face parte.

De asemenea, verbul reflexiv *a se da* are sensuri diferite în funcție de componentul prepozițional cu care se construiește. Astfel, *a se da la (cineva)* poate semnifica în funcție de contextul în care apare: „1. a agăța, a face curte“ sau „2. a apostrofa pe cineva, a critica“. Același verb își modifică sensul în situația în care este construit cu prepoziția compusă *pe lângă*, (*a se da pe lângă (cineva)*), dobândind în acest caz semnificația „a linguși (pe cineva)“.

IV. 3. Extinderi semantice

Anumite construcții lexicale sunt utilizate în argoul românesc cu sensuri diferite, chiar dacă sunt identice din punct de vedere formal. În această situație, responsabil pentru semnificația întregii grupări este contextul lingvistic în care sunt utilizate structurile respective.

Un exemplu reprezentativ în acest sens este dat de construcția verbală *a trage pe dreapta*, apărută în uz cu sensul de „a parca mașina“. Pornind de la semnificația inițială, aceasta cunoaște o extindere de sens fiind întrebuințată în argou cu sensul de „a dormi“.

În argoul românesc, expresia *butoi fără fund* este utilizată pentru a desemna „un alcoolic“, cu toate că semnificația metaforică a construcției are ca punct de plecare sensul denotativ al termenilor grupării, care se îmbină după criterii sintactice clare.

Anumite sintagme nominale apar în argou cu sens metaforic: *bomboana de pe colivă*, *cireașa de pe tort* cu semnificația „cel mai

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

important detaliu al unui eveniment sau al unui lucru“. Din punct de vedere semantic, cele două sintagme se diferențiază prin faptul că *bomboana de pe colivă* este utilizată în mod ironic, depreciativ, având conotații negative, în timp ce sintagma *cireașa de pe tort* este folosită apreciativ, favorabil. Astfel, din ideea menționată rezultă că sensul propriu, de bază, cu care construcția a fost folosită inițial în domeniul culinar reprezintă doar o sursă de inspirație pentru noua semnificație.

De asemenea, gruparea lexicală *cu mâna în buzunar*, care are la bază sensul propriu al elementelor, este întâlnită în argoul românesc prin extindere de sens, semnificația unitară fiind „fără (a aduce) nimic“ (DALR).

În DALR sunt înregistrate și alte expresii utilizate în argou cu sens diferit față de cel de bază, în mod ironic sau peiorativ, construcții întâlnite cu modificări semantice în limbajul infractorilor: *a face muncă de teren* „a merge la furat în altă localitate decât cea de domiciliu“, *a pleca în misiune* „a merge într-o acțiune interzisă de lege“ etc.

În aceeași categorie se încadrează și câteva construcții cu prepoziții preluate din DAEF: *pasăre de noapte* „prostituată“, *picior de urs* „deținut condamnat pentru fapte deosebit de grave“, *a face nod de cravată* și *a umple de borș* cu sensul de „a bate“, *a fura din caşcaval* „1. a fura startul; 2. a nu păstra distanța dictată de arbitru; 3. a muta locul de execuție a unei lovituri libere acordate de arbitru“ ș.a.

O construcție lexicală frecvent utilizată în mass-media este *pe sticlă* cu semnificația „la televizor“. Aceasta este încă o dovadă că nu alăturarea termenilor este una neobișnuită, ci noul sens cu care structura respectivă este întrebuințată într-un anumit context lingvistic.

IV. 4. Sintagmele tautologice cu prepoziții sunt folosite în argoul românesc cu semnificații speciale, pentru a sugera atât superioritatea cantitativă (*bani de bani, ban pe ban*), cât și calitativă (*băiat de băiat, boss de boss, chef de chef, marfă de marfă*).

IV. 5. Din punctul de vedere al sensului unitar, între anumite structuri argotice românești se stabilesc diverse tipuri de **relații semantice**.

Unele construcții argotice cu prepoziții se află în **relații de sinonimie**, chiar dacă prepozițiile din alcătuirea acestora sunt diferite: *a da cu clanța* și *a da din clanță* „a vorbi mult“ (DALR). În aceeași situație sunt și sinonimele *a da cu gura* și *a da din gură*, deși acestea din urmă nu sunt înregistrate în DALR.

Un alt exemplu este reprezentat de locuțiunile verbale argotice *a lua la mișto (pe cineva)* și *a face mișto de (cineva)*, ambele fiind utilizate cu semnificația „a batjocori, a ironiza“. Se observă că prima grupare

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

locuțională conține prepoziția *la* în poziție mediană, iar cea de-a doua are prepoziția *de* în poziție finală, fiind o locuțiune verbală prepozițională.

Alte structuri argotice care conțin elemente prepoziționale se află în **relații de antonimie**.

Un exemplu reprezentativ este dat de formele *cu perdea* „exprimat/ făcut în mod discret/ indirect“ și *fără perdea* „exprimat/ spus/ făcut în mod necuviincios, trivial, obscen“ (DALR).

Spre deosebire de exemplul anterior care plasează prepozițiile *cu* și *fără* în relație de antonimie, structurile argotice *la mișto* „ironic“ și *fără mișto* „serios“ devin antonime prin variația prepozițiilor *la* și *fără*, situația reprezentând un caz izolat, întrucât cele două prepoziții nu formează opoziții semantice în mod obișnuit.

IV. 6. Structurile argotice cu prepoziții se clasifică din punctul de vedere al numărului de sensuri cu care apar în uz în două categorii: **monosemantice** și **polisemantice**. Astfel, cele monosemantice prezintă un singur sens, indiferent de situația în care sunt utilizate, în timp ce construcțiile argotice polisemantice își modifică semnificația în funcție de contextul lingvistic în care sunt întrebuințate.

Unul dintre exemplele de îmbinări lexicale argotice cu sensuri multiple este *a avea boală pe (ceva/ cineva)* „1. a invidia (pe cineva), a pizmui (pe cineva). 2. a avea resentimente (față de cineva)“ (Volceanov 2007, 30). Pe lângă cele două sensuri menționate de George Volceanov, se cuvine să adăugăm faptul că această structură argotică este întrebuințată în uz și cu sensul de „a avea o preocupare deosebită pentru/ față de ceva“: *Ana are boală pe curățenie*. (Este preocupată de curățenie, acordă atenție specială acestui lucru).

Un exemplu similar este reprezentat de locuțiunile *a (nu) avea față de ceva* „a (nu) fi competent într-un anumit domeniu“ și *a (nu) avea față de cineva* „a (nu) fi partenerul potrivit pentru cineva“.

V. Tendințe în utilizarea anumitor prepoziții în argoul românesc

V. 1. Alegerea nejustificată a unei prepoziții într-un anumit context lingvistic

O situație specială în care ocurența prepoziției într-un anumit grup nu este justificată e reprezentată de câteva structuri argotice de tipul: *a avea cărămidă/ flotă/ lozul pe el* „a avea bani“. Prepoziția *pe* apare în limbajul argotic și în structura *a avea bani pe el*, foarte rar fiind substituită în uz de prepoziția *la: a avea bani la el.*

Un exemplu similar este reprezentat de prezența inexplicabilă a prepoziției *în* din structura *a (nu) fi în bani*, folosită cu sensul de „a (nu)

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

avea bani“, atât selecția prepoziției *în*, cât și contextul în care apare fiind o anomalie din punct de vedere lingvistic.

V. 2. Substituția unei prepoziții cu o altă prepoziție

Cel mai frecvent exemplu este dat de folosirea prepoziției *pe* în locul unei alte prepoziții. De pildă, în contextul (*Merg*/ *Sunt) pe tren* prepoziția *pe* apare în loc de *în*, ca și în exemplul *pe centru* în loc de *în centru*. Aceeași prepoziție înlocuiește prepoziția *la* în exemple ca: *pe calculator, pe telefon* în loc de *la calculator, la telefon*.

Rodica Zafiu subliniază „extinderea prepoziției *pe* în limbajul argotic“ (Zafiu 2005), oferind numeroase exemple în sprijinul acestei idei: *pe Rahova, pe Jilava, pe spital, pe secție, pe cameră, pe munci*.

V. 3. Utilizarea anumitor prepoziții în construcții eliptice

Unul dintre exemplele în care unele prepoziții sunt utilizate independent într-un anumit context lingvistic este reprezentat de structurile eliptice *înainte* (de decembrie 1989) și *după* (decembrie 1989). Aceste procedee au rolul de a introduce sensuri noi în argoul românesc, întrebuințarea lor în uz fiind condiționată de cunoașterea semnificațiilor pe care le presupun. (Stoichițoiu-Ichim 2001: 126)

VI. Concluzii

În lucrarea de față am analizat rolul componentului prepozițional în cadrul construcțiilor argotice românești atât din punct de vedere formal, cât și semantic.

Am constatat că ocurențele prepoziționale au o frecvență foarte mare în argoul românesc și topică variată, aflându-se în poziție inițială, mediană sau finală. În plus, prepozițiile prezintă numeroase posibilități combinatorii, încadrându-se în diverse tipare structurale din argoul limbii române: sintagme nominale, tautologice, locuțiuni, expresii, verbe prepoziționale.

Mai mult, construcțiile argotice cu prepoziții se evidențiază din punct de vedere semantic prin extinderile de sens, date de utilizarea expresiilor respective în anumite contexte lingvistice, prin substituția prepozițiilor, prin relațiile de sinonimie și de antonimie pe care le stabilesc, prin structurile eliptice în care se încadrează, prin prezența sau absența elementului prepozițional.

Se cuvine să menționăm și existența unor tendințe în rândul structurilor argotice cu prepoziții: alegerea nejustificată a unei prepoziții într-un anumit context lingvistic, substituția cu o altă prepoziție, utilizarea anumitor prepoziții în construcții eliptice.

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)

În concluzie, prepoziția este un component foarte important în cadrul construcțiilor argotice românești, nu numai din punctul de vedere al structurii, ci și al sensului unitar al grupărilor din care face parte, prin modificările semantice pe care le determină.

Bibliografie

Iordan, Iorgu. 1975. *Stilistica limbii române*, ediția a II-a, București: Editura Științifică.
Stoichițoiu-Ichim, Adriana. 2001. „Redescoperirea argoului“ în *Vocabularul limbii române actuale: dinamică, influențe, creativitate*, București: Editura BIC ALL, p. 119-158.
Zafiu, Rodica. 2003. *Diversitate stilistică în româna actuală*. București: Editura Universității București.
Zafiu, Rodica. 1996. „Argoul – subversiune și complicitate“ în „România literară“, nr. 27-28.
Zafiu, Rodica. 1998. „Lexicografie argotică“ în „România literară“, nr. 35.
Zafiu, Rodica. 2005. „Limbajul de pe Rahova“ în „România literară“, nr. 32

Surse

Astaloș, George. 2001. *Pe muche de șuriu. Cânturi de ocnă*. București: Editura Tritonic.
Volceanov, George. DALR = *Dicționar de argou al limbii române.* 2007. București: Editura Niculescu.
Volceanov, Anca, Volceanov, George. DAEF = *Dicționar de argou și expresii familiare ale limbii române*. 1998. București: Livpress.
DEX = *Dicționarul explicativ al limbii române,* ediția a-II-a, 1996. București: Editura Univers Enciclopedic.
DSL = *Dicționar de științe ale limbii.* 2001. București: Editura Nemira.
DOOM = *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române,* ediția a-II-a. 2005. București: Editura Academiei.
www.123urban.ro

BDD-V1804 © 2015 Aius PrintEd
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-20 20:05:00 UTC)